

6.K.42
7/5654

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.15.0.SGB.02.610 - 718

Konu : Yazılı Soru Önergesi

28 MAYIS 2009

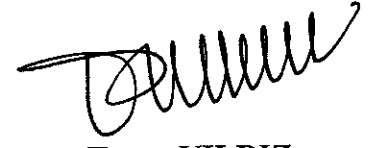
7073

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: T.B.M.M. Başkanlığı'nın 28.11.2008 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/5654-9653 sayılı yazısı.

Hatay Milletvekili Sayın Süleyman Turan ÇİRKİN'in, Bakanlığımıza tevcih ettiği 7/5654 esas nolu yazılı soru önergesi, T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99 ncü maddesi gereği, Boru Hatları İle Petrol Taşıma A.Ş. Genel Müdürlüğü ve Enerji Piyasası Düzenleme Kurumundan alınan yazılı bilgiler doğrultusunda cevaplandırılarak ekte gönderilmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Taner YILDIZ
Bakan

EKLER :

EK-1 Önerge Cevabı (3 Sayfa)

DAĞITIM :

Gereği :

TBMM Bşk.

Bilgi :

Başbakanlık

HATAY MİLLETVEKİLİ SAYIN SÜLEYMAN TURAN ÇİRKİN'İN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/5654)

Sorular 1, 2:

-BOTAŞ'ın gaz satışının esas maliyeti 2007 Aralık ve 2008 Ekim döneminde ne kadar olmuştur?

-BOTAŞ Boru Hatları ile Petrol Taşıma A.Ş'nin 2007 yılı vergi sonrası kar ve/veya zararı ne kadardır? Bahsi geçen şirket ne kadar temettü ödemiştir? 2007 yılı sonu itibariyle nakit olarak ne kadar parası bulunmaktadır?

Cevaplar 1, 2:

Boru Hatları ile Petrol Taşıma A.Ş. Genel Müdürlüğünün (BOTAŞ) 2007 yılı vergi sonrası karı 813.046.445 TL, nakit mevcudu ise 31.12.2007 tarihli bilançoda 31.259.252 TL olup temettü ödemesi yapılmamıştır.

Gaz satışına esas alım maliyetleri, BOTAŞ'ın taraf olduğu doğalgaz alım-satım anlaşmaları kapsamında belirlenmektedir. Bu anlaşmalar 20-25 yıllık uzun dönemli uluslararası ilişkiler açısından ekonomik ve siyasi etkileri olan ticari akitlerdir. Bu anlaşmaların hükümleri ticari gizlilik içermekte olup gizli tutulan konuların açıklanması sözleşmeye aykırılık teşkil etmekte ve bu durum, sözleşmenin feshi veya bu nedenle doğan zararın tazmini gibi yaptırımlara yol açabileceği için doğalgaz satışına esas alım maliyetlerine ilişkin bilgiler açıklanamamaktadır.

Sorular 3, 4:

- 4646 sayılı Doğalgaz Piyasası Kanununa göre, doğalgaz fiyatları için EPDK'nın belirlediği bir üst sınır var mıdır? Bu üst sınır hangi kriterlere göre belirlenmektedir? Bu sınır kapsamında BOTAŞ'ın doğalgaz fiyatlarını belirlemesine Bakanlığınız müdahale etmekte midir?

- BOTAŞ'ın satış fiyatlarında maliyetinin altında gaz satın alan müşteriler var mıdır? Varsa bu müşteriler kimlerdir ve nasıl belirlenmektedir? Müşteriler arasındaki bu fark nasıl ve hangi kaynaktan fonlanmaktadır?

Cevaplar 3, 4:

Doğal Gaz Piyasası Kanununun 11 nci maddesinin perakende satış tarifelerine ilişkin 4 ncü bendinde; *"Dağıtım şirketinin birim gaz alım fiyatı, birim hizmet bedeli, amortisman bedelleri ve diğer faktörlerden meydana gelecek olan perakende satış fiyatları ve tarife esasları Kurumca belirlenir."* hükmü yer almaktadır. Perakende satış fiyatının bir faktörü olan "birim gaz alım fiyatı" toptan satış şirketlerinin dağıtım şirketlerine uyguladıkları toptan satış fiyatıdır. Doğal Gaz Piyasası Kanununun 11 nci maddesinin birinci fıkrasının 3 ncü bendinde *"Toptan Satış Tarifesi: Kurum doğal gaz satış tarifelerinde esas alınacak unsurlar ve şartları belirler. Satış fiyatları ise, bu esaslar dahilinde doğal gaz alım satımı yapan taraflarca serbestçe belirlenir."* hükmü, Doğal Gaz Piyasası Tarifeler Yönetmeliğinin Geçici 2 nci maddesinde ise bu hükme istisna olarak *"BOTAŞ'ın toplam yıllık ithalat miktarı yıllık ulusal tüketimin yüzde yirmisine düşünceye kadar, mevcut doğalgaz alım ve satış sözleşmelerini kısmi veya bütün olarak devralan tüzel kişiler hariç olmak üzere, doğalgaz piyasası içerisinde rekabetin hiç veya yeterince oluşmadığı durumlarda toptan satış fiyatları Kurul tarafından belirlenebilir."* hükmü yer almaktadır.

Bu kapsamda, Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu 2008 yılına kadar toptan satış tarifesine ilişkin üst sınır belirlemiş; ancak piyasaya BOTAŞ dışında ithalatçı şirketlerin de girmesiyle birlikte 2008 yılı toptan satış tarifelerini düzenleyen 27.12.2007 tarih ve 1439/2 sayılı Kurul Kararında *“Doğalgaz toptan satış fiyatları taraflar arasında serbestçe belirlenir.”* hükmü yer almıştır. Diğer taraftan, 14.02.2008 tarih ve 2008/T-5 sayılı Yüksek Planlama Kurulu Kararı ile Enerji KİT'lerinde 01.07.2008 tarihinden itibaren Maliyet Bazlı Fiyatlandırma Mekanizmasına geçilmiş olup BOTAŞ Genel Müdürlüğü de bu tarihten itibaren satış fiyatlarını söz konusu Karar uyarınca belirlemekte ve uygulamaktadır. Kararın, BOTAŞ'ın fiyatlarına ilişkin II.5.2. maddesinde *“i. BOTAŞ, TL ile doğalgaz satışı yaptığı abonelerine uygulayacağı aylık tarifelerini, EK-3'te¹ yer alan formülasyonu kullanarak belirleyecektir. ii. BOTAŞ'ın kendisinden doğrudan gaz alan; Yap-İşlet-Devret ve Yap-İşlet Santralleri, Hamitabat Elektrik Üretim Anonim Şirketi ile Elektrik Üretim Anonim Şirketine ait santrallara uygulayacağı fiyatlar, mevcut sözleşmelerdeki hükümler çerçevesinde belirlenecektir. iii. BOTAŞ II.5.2.(ii) maddesi kapsamında, yılın geri kalan dönemi için uygulayacağı satış fiyatlarını belirlerken, güncel Genel Yatırım ve Finansman Programında belirlenen mali hedeflerin tutturulmasını sağlayacaktır.”* hükümleri yer almaktadır.

Bu kapsamda piyasada hakim konumda bulunan tedarikçi BOTAŞ'ın toptan satış fiyatları, söz konusu Kararın Ek-3/2 nci maddesinde yer alan formülasyona göre belirlenmiş olup yine bu maddede yer alan formülasyon ile güncellenmektedir. Halihazırda BOTAŞ müşterilerini abone, serbest tüketici, organize sanayi bölgesi, santrallar (EÜAŞ, Yİ, YİD) ve otoprodüktörler olmak üzere 5 gruba ayırmakta ve bu gruplar arasında fiyat ayırıştırmasına gitmektedir.

Sorular 5 - 8:

-BOTAŞ, 233 sayılı KHK'ya tabii midir? Eğer tabii ise, BOTAŞ'ın zarar etmesi durumunda, Yönetim Kurulu, Genel Müdür ve Genel Müdür Yardımcıları hakkında cezai bir işlem uygulanacak mıdır?

-Bakanlığınızın Kuruluş Kanununa göre, BOTAŞ'ın zarar etmesi durumunda Bakan olarak size sorumluluk düşmekte midir?

-Doğalgaza yüzde 22 zam uygulaması yaparken, 6 ila 9 aylık petrol fiyat ortalamasının baz alındığını söylemektesiniz. Aynı zaman dilimi içerisinde, dolardaki eksiliş ve artışlar da baz alınmış mıdır? Alınmamışsa bunun nedeni nedir? Neden en yüksek kur üzerinden hesaplama yapılarak bu vatandaşa zam olarak yansıtılmıştır?

-Hükümetiniz, fahiş doğalgaz zammı sonrasında yoksul vatandaşa kömür yardımı yaptığı gibi, doğalgaz yardımı yapmayı da düşünmekte midir?

Cevaplar 5 - 8

Doğalgaz ithal bir enerji kaynağı olup yapılan uluslararası anlaşmalar çerçevesinde temin edilmektedir. Doğalgaz satış fiyatını oluşturan unsurlardan biri olan güncel alım fiyatları uluslararası ham petrol ve petrol ürünü fiyatlarına endeksli formüllerle belirlenmekte ve bu çerçevede güncel alım fiyatları geçmiş 6-9 aylık ham petrol ve petrol ürünlerindeki fiyat artışı veya azalışı doğalgaz alım fiyatlarına gecikmeli olarak etki etmektedir. 2003 yılı sonundan itibaren petrol fiyatlarında başlayan artışlar doğalgaz alım maliyetlerini önemli ölçüde artırmış olmasına rağmen, BOTAŞ Genel Müdürlüğü doğalgazı tüketicilere makul fiyat seviyelerinde sunmaya çalışmış ve uluslararası

¹ Karara ve eklerine <http://www.hazine.gov.tr> adresinde yer alan “Kamu İktisadi Teşekküllerine İlişkin Mevzuat” bölümünden erişilmesi mümkündür.

piyasalardaki son derece yüksek seyreden bu fiyat artışları ülkemiz satış fiyatlarına ekonomide asgari düzeyde etki yaratacak şekilde yansıtılmıştır.

Diğer taraftan, 14.02.2008 tarih ve 2008/T-5 sayılı Yüksek Planlama Kurulu Kararı ile Enerji KİT'lerinde 01.07.2008 tarihinden itibaren Maliyet Bazlı Fiyatlandırma Mekanizmasına geçilmiş olup BOTAŞ Genel Müdürlüğü de bu tarihten itibaren satış fiyatlarını söz konusu Karar uyarınca belirlemekte ve uygulamaktadır. Bu çerçevede, doğalgaz satış fiyatları, *"Fiyatlandırma Mekanizmasının Uygulanmasına Yönelik Usul ve Esaslar Genelgesi"*nde yer alan *"doğalgaz alım fiyatındaki değişim"* ve *"dolar kurundaki değişim"*i gösteren parametreler göz önüne alınarak hesaplanmaktadır. Maliyet Bazlı Fiyatlandırma Mekanizmasında yer alan doğalgaz satış fiyatını belirleme formülünde, geçmiş iki ayın doğalgaz alım fiyatları ve dolar kuru ortalamaları arasındaki artış ve azalışlar doğalgaz satış fiyatına yansıtılmaktadır. Dolayısıyla, satış fiyatı hesaplamasında kullanılan dolar kuru, en yüksek kur değil aylık ortalama kurdur. Nitekim bu Karar uyarınca BOTAŞ Genel Müdürlüğü tarafından 01.02.2009 tarihinden geçerli olmak üzere konutlarda %17, sanayide %18 oranında indirim ve yine 01.05.2009 tarihinden geçerli olmak üzere konutlarda %25, sanayide ise %26 oranında ikinci kez indirim yapılmıştır.